

A bácskai kincstári erdőkről.

(Folytatás és vége.)

A használat alapelvei.

Ez erdőkre nézve készítettett ugyan gazdasági terv vagy 50 év előtt, de ez egyrészt nem hajtattott végre, az eltérések pedig nyilván nem tartattak, s így a költséges munkálat használhatlanná vált. Másrészt az alapul szolgáltat elvek sem voltak helyesek; az erdők pagonyonként üzemtestekre voltak osztva, de a fölosztás módja több esetben nem volt indokolva; a fordakor a kemény erdőben 60, 80 és 100 év, a lágý erdőben 30 év vala, és habár nézetem szerint itt kétféle forda a talajminőség különbségei által indokolva van, mert a homokos és szikes rész szálerdőnek egyáltalában nem alkalmas: ugy sarjerdőnek a 60 évi forda mégis sok; mert e korban a tuskók erőteljes sarjakat a mondott talajon már nem hajtának és mert itt a legnagyobb átlagnövekvés is sokkal korábban áll be. A silányabb minőségű talajon tehát a fordát 20 évre kell leszállítani, s e sarjerdőket jövőre cserkéregüzemben kezelni.

Többi része ez erdőnek 60 évi fordába helyezhető; mert igaz ugyan, hogy a legnagyobb tömegszaporodás e talajon később áll be; de az állabok jelen minősége és nevezetesen a zárlat oly csekély, miszerint a terület tetemes része parlagon hever. A jelen fakészletet tehát lehető legrövidebb oly idő alatt kell fölhasználni, hogy a hosszabb fordára való átmenetet az első használat után csekély áldozatokkal legyen létesíthető.

A lágý erdőre nézve, mely minden pagonyban külön üzemtestet képez, a 20 évi forda mindenütt elegendő.

Ezek alapján tehát :

a palánkai pagony két üzemtestre osztatnék, melyek egyike 60 évi fordával az egész kemény, másika 20 évi fordával az egész lágý faerdőt foglalná magában;

a bogojeváczi pagony három üzemtestet képezne.

Az első 60 éves fordával a doroszlói, szontai, sibováci, debeláci és a bogojeváci felső erdőt, meg a bogojeváci alsó erdőnek a doroszlói erdőhivatal térképen *B* és *C* betűkkel jelölt körülbelől 1280 holdnyi részét, végül pedig a karavukovai alsó erdőt foglalná magában.

A második üzemtest 20 évi fordával a karavukovai felső erdőre és a bogojeváci alsó erdőnek az említett térképen *A*-val jelölt részére terjedne; a harmadikat a lágy erdők képeznék.

Az apatini pagony két üzemtestre oszlik, melyek egyike 60 évi fordával az egész kemény faerdőt, másika pedig a lágy faerdőrészeket foglalja magában.

A bezdáni pagony végül 3 üzemtestre oszlik.

Ezek elseje 60 évi fordával a régi rendezés szerinti 1-ső üzemosztályt az alább nevezendő részek kivételével, és az eddigi szántovai pagonyt foglalná magában.

A második üzemtest 20 évi fordával kiterjed a régi rendezés szerinti 2-ik üzemosztályra, melyhez a régi elsőnek a hivaltérképen általam megjelölt irányban csatoltatnának: az *E* részből körülbelől 10 hold, az *I*-ből 50 hold, *M* legnagyobb része, *N*-ből egy szeglet, *P* egészen és 2 fele része.

A felosztás meglévén állapítva, még a következőkre van szükség.

A tér az állabok kora és minősége szerint fölosztandó, úgy, hogy az egyes osztagok határait, tekintet nélkül egyes ki vagy beszögelő vagy az állabok belsejében előforduló kisebb különbségekre egyenes, és a vágások tervezett irányával egyenközü vonalak képezzék.

Ez meglévén, az egész tért és az osztagok határvonalait föl kell mérni és térképezni; az osztagokról erdészeti leírást készíteni és ez alapon czélszerű vágásrendet megállapítani, melyszerint végül a tér a forda 10 évi korosztályainak meg-

felelő számu és egyenlő nagyságu részekre lesz a térképen fölosztandó.

E mellett megjegyeztetik, hogy az első 10 évre eső vágások fakészletét pontosan meg kell becsülni, ehhez a 10 év alatt remélhető növekedést hozzá számítani és a tiz évi téren belül a vágásokat úgy fölosztani, hogy minden évben egyenlő fatömeg jöjjön használatba. Az évi vágásvonalak térképről a természetben az erdei szolgálmányok megváltásáig mindig csak egy évre lesznek kitűzendők.

E munkálatokat kora tavasszal kell megkezdeni, s oly időben jóváhagyás végett fölterjeszteni, hogy a jövő évi vágások már ez alapon legyenek kitűzhetők.

A használat módja.

A használat a keményfaerdőkben mindenütt tarvátatok, illetőleg, a már meglévő tuskók, bokrok és álló fák oly irtása mellett lesz eszközendő, hogy az irtott terület a fa- és tuskók eltakarítása után szántható legyen; kivéven a szolgálmányfa kielégítésére és a vízontszolgáltatok teljesítésére szükséges téréseket, hol csak tarvátatnak lehet helye.

Azon vágásokat tehát, hol a fa tövön adatik el, ezután is árverés, azaz írásbeli versenytárgyalás útján, de irtás kötelezettsége mellett kellend áruba bocsátani olykép, hogy az árverzők a tüzifáért ölenkénti, az épületi- és műszerfáért köbláb szerinti árt ígérjenek, egyelőre az álló fa becslése alapján kiszámított tömeget megfizetvén. A vágás befejezése után a valóban nyert ölek, illetőleg köblábak száma utánméréssel megállapittatván, ha a becsült tömegnél több találatnék, az előlegesen letett összeg vevő által kiegészítendő, ellenkező esetben pedig neki a különbözet visszatérítendő.

Megjegyeztetik itt, hogy az épületfát az illető vágásokból mindig egy évvel előre kellend kivenni, s hogy ennélfogva

minden évben két vágástért kellend használat alá venni, melynek egyikéből csak az épület- és műszerfa használtatik ki, miglen a másodikból a következő évben az első évben fönmaradt füzifa adatik el.

A lágyfaerdőket a legmagasabb árvizek szine fölötti magasságban alkalmazandó tarvágatok utján, az értékesítést pedig e föntjelölt módon kellend eszközölni.

Használat tárgyát itt még a vigályítások képezhetik, mire a karavukovai alsó erdő, az apatini Gája, a bezdáni Kis-Borsán és a koluti alsó erdő legalkalmasabb, mely két utóbbiban e használatot cserkéreg értékesítéssel lehet összekötni. Az igazgatóságot tehát e részt is utasítani kell azon egyidejü fölshóllítással, hogy a jövő évi gyéritésekről azok mértékéről és eredményéről annak idején külön jelentést terjessen föl.

Ujra erdősítés.

Miután itt jóra való uj keményfaerdőket csak ültetés utján lehet létesíteni, s akkor is csak úgy, ha a terület gyom- és dudvától tisztán tartatik; és miután kívánatos, hogy az ültetés pénzbeli áldozatok nélkül legyen eszközölhető: a föntebbi módon irtott területeket a 60 éves fordáju üzemtestekben 6—9 évre a 20 éves fordáju üzemtestekben három évre kellend eke alatti művelés végett bérbe adni, oly kötelezettség mellett, hogy bérlő a vágásokat az utolsó gabonavetéskor a kincstár által szolgáltatott tölgyekkel önköltségén ültesse be, az 1-ső osztályu üzemtestekben egymástól 9', a 2-ik osztályuakban egymástól 3' távol sorokban. Ez ültetés után a sorok közötti tér az első osztályu üzemtestekben még három évre lesz kapamívelés végett bérbe adandó, mely idő eltelte után két-két tölgyesor között egy csersor lesz ültetendő.

A második osztályu üzemtestek szikes helyeit szilfával kellend beültetni, mint azon egyedüli fanemmel, mely ilynemű talajon sikert ígér. Ugyanily ertési föltételek mellett kell az összes 1867-óta keletkezett és azon régibb vágásokat is bérbeadni, melyek jövőt az eddigi használat után nem ígérnek.

A lágyerdőben az újraerdősítés sarjadzás utján következendik be; a hézagos helyeket pedig nyár- és fűzfadugványokkal kellend beültetni.

Vizsgáljuk az erdőadó ügyét jobban.

Jelen közleményünk Fekete erdőakadémiai tanár urnak azon cikkére vonatkozik, mely e lapok múlt évi XII. füzetében „Az erdő-adóról“ czim alatt közöltetett. Mielőtt még tulajdonképeni tárgyunkra áttérnénk, nem mulaszthatjuk el megemliteni, hogy semmi esetre sem tartozunk azok közé, kik a kákán is csomót keresnek, de igen is kötelességünknek ismerjük fölszólni akkor, midőn az ügy érdekében azt szükségesnek látjuk.

Ha vitás szakkérdésekben, mint például a jelen esetben is oly egyének emelnek szót, kiktől állásuk után föltéve méltó joggal várhatni, hogy föllépésük által a függőben lévő gazdasági kérdést az igazi tudományos alapra vezetik vissza, és igazán helyesen derítik ki: akkor alaposabb vizsgálat mellőzésével igen könnyen jön az ember ama véleményre, hogy a fennforgó kérdés végre is kifogástalan megoldást nyert. Ezért tehát annál veszélyesebb, ha épen oly helyekről jönnek a mathematicus gazdasági tévedések, honnan kevésbé föltételezvék, miért annál szükségesebb és igazoltabb is azoknak mindjárt elébe állani.

Hogy az erdőgazdaságnál is épen ugy, mint minden más gazdasági módnál, a tiszta jövedelem adóztatandó meg, ez